

Блінов О. А. Особливості організації психологічної абілітації та реабілітації в умовах військового госпіталю / Актуальні проблеми психологічної допомоги, соціальної та медико-психологічної реабілітації учасників антитерористичної операції : матеріали міжвідомчої науково-практичної конференції (Київ, 26 травня 2016 р.) / Міністерство оборони України, Національний університет оборони України імені Івана Черняхівського. – К. : НУОУ, 2016. – С. 45-47.

*Блінов О.А., кандидат психологічних наук,
доцент, доцент кафедри соціальних технологій
Національного авіаційного університету*

ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ ПСИХОЛОГІЧНОЇ АБІЛІТАЦІЇ ТА РЕАБІЛІТАЦІЇ В УМОВАХ ВІЙСЬКОВОГО ГОСПІТАЛЮ

Сучасний військовий госпіталь представляє багатoproфільний лікувально-діагностичний заклад, який створено з метою стаціонарного лікування та обстеження хворих терапевтичного і хірургічного профілю, надання невідкладної допомоги.

Основними нормативно-правовими документами, які регламентують організацію психологічної реабілітації військовослужбовців є:

- Державні програми «Заходи з соціальної та професійної адаптації учасників антитерористичної операції (крім військовослужбовців, звільнених у запас або відставку) та «Заходи з психологічної реабілітації постраждалих учасників антитерористичної операції», порядок використання коштів затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 31.03. 2015 р. № 179;

- Указ Президента України №150 від 18.03.2015 р. «Про додаткові заходи щодо соціального захисту учасників антитерористичної операції»;

- Ухвалення 3 листопада 2015 року Верховною Радою України Закону «Про внесення зміни до статті 11 Закону України «Про соціальний і правовий захист військовослужбовців та членів їх сімей» та інші документи.

Особливістю організації психологічної допомоги пацієнтам є її надання в умовах лікувального закладу.

Основними категоріями пацієнтів, яким надається психологічна допомога є: військовослужбовці офіцери, сержанти і солдати, які проходять службу за контрактом; військовослужбовці строкової служби; військовослужбовці учасники бойових дій; мобілізовані військовослужбовці; військові пенсіонери; цивільні пацієнти за плату.

В Ірпінському військовому госпіталі з 1 лютого 2016 року створено відділення психологічної реабілітації зі штатними посадами психологів. Воно входить в штат клініки реабілітації, професійної патології і нетрадиційних методів лікування із завданням організації і проведення психологічної реабілітації.

В обов'язки психологів входить здійснення психопрофілактики серед людей груп ризику, психодіагностику та психологічний супровід хворих соматичного й психічного профілю спільно з відповідними лікарями-спеціалістами; психологічну реабілітацію військовослужбовців, які приймали участь в бойових діях з розладами адаптації, гострою реакцією на стрес, посттравматичним стресовим розладом із застосуванням спеціальних методик. Надавати психологічну допомогу особам різного віку неспроможним справитися з несприятливими умовами, що склалися у їхньому житті та ін.

За кожним з психологів закріплені лікувальні відділення госпіталю. У ранкові години основні зусилля зосереджуються на індивідуальній роботі, після обіду проводяться заходи групового характеру.

Досягнення цілей психологічної роботи виконується за двома основними напрямками – медико-психологічним і психологічним.

Медико-психологічний напрям здійснюється в процесі супроводу медичним персоналом пацієнта в лікувальному процесі. Психологічний напрям дозволяє проводити психологічне консультування, психокорекцію та психологічну психотерапію.

У процесі роботи використовуються методи когнітивно-поведінкової, клієнт-центрованої, емоційно-образної терапії, фокусінг, а також інші методи.

В індивідуальній та груповій роботі психологів використовуються різноманітні технології і техніки: спонтанне, правопівкульове малювання, мандала-терапія, музико-терапія, сміхотерапія, нервово-м'язова релаксація за Джекобсоном, аутотренінг, різноманітні медитативні техніки та інші технології.

Позитивно себе зарекомендували в практичній роботі метафоричні асоціативні карти. Показали себе з найкращого боку колоди карт «Стресс-стоп!», «Соре», «Сила времени», «Компас выбора профессии» та інші колоди карт.

При роботі з посттравматичними стресовими розладами особливо добре себе зарекомендував психологічний інструментарій у вигляді трансформаційної гри-тренінгу «Законы Вселенной», а також метафоричних карт «Стресс-стоп!» і «Соре».

Особливостями організації психологічної допомоги пацієнтам є:

- знаходження лікувального закладу в лісо-парковій зоні;
- обмеженість терміну лікування (10, максимум 14 днів);
- можливість пересування тільки по території госпіталю;
- наявність в кожній палаті телевізора та у кожного хворого мобільного телефону;
- обмеженість спілкування фахівця психолога і пацієнта за часом;
- обмежене за кількістю проведення заходів психологічного характеру з одним пацієнтом у процесі індивідуальної та групової роботи;
- недостатність матеріальних ресурсів (приміщень, спеціалізованої апаратури та ін.) для проведення психологічної роботи;

- нерозуміння деякими пацієнтами необхідності участі в заходах, що проводяться психологами та ін.

Практичне здійснення психологічної роботи в умовах госпіталю показало необхідність проведення заходів психологічної абілітації та реабілітації.

Абілітація – це система заходів, спрямованих на опанування особою знань та навичок, необхідних для її незалежного проживання в соціальному середовищі: усвідомлення своїх можливостей та обмежень, соціальних ролей, розуміння прав та обов'язків, уміння здійснювати самообслуговування.

Психологічна реабілітація визначається, як відновлення системи взаємовідносин пораненого і соціального середовища. Вона ґрунтується на психологічних механізмах стабілізації особистісних змін обумовлених хворобою, найважливішим з яких є механізм саморегуляції. Під психологічною реабілітацією поранених розуміється діяльність, яка здійснюється фахівцями психологічної роботи і спрямована на відновлення психічних функцій, особистісних властивостей, системи відносин особистості військовослужбовця, що дозволяють йому успішно функціонувати в мирному соціумі.

На території госпіталю здійснює свою діяльність позаштатне відділення волонтерської служби. Завдяки небайдужим людям до здоров'я військовослужбовців, які перебувають у складній життєвій ситуації, організована робота з їх забезпечення необхідними засобами особистої гігієни, одягу, взуття, харчування, інвалідного приладдя та ін.

У клубі госпіталю регулярно проводяться концерти, як державних так і аматорських творчих колективів.

Висновки.

Основними особливостями організації і здійснення психологічної абілітації та реабілітації є обмеженість за термінами тривалості лікування; можливості пересування тільки по території госпіталю; недостатня кількість часу на проведення заходів психологічного характеру з одним пацієнтом; обмеженість спілкування за часом психолога з пацієнтом; недостатність матеріальних ресурсів (приміщень, спеціалізованої апаратури та ін.) для проведення психологічної роботи; нерозуміння деякими пацієнтами необхідності участі в заходах, що проводяться психологами.